

Pozitivna disciplina u razredu

Nenad Duspara

Bez obzira što na to ukazuju brojna istraživanja, nije teško uvjeriti se da smo danas svjedoci porasta disciplinskih problema u školama. Uzroci su razni, od društvenih okruženja i organizacijskoj strukturi škole do individualnih osobina učenika. Pozitivna disciplina u razredu u načelu bi trebala poticati razvoj samodiscipline i pripadajućih joj misli i emocija. (Rijavec, Miljković 2010.) Stoga kao takva treba biti sredstvo koje učitelji uz ispravno korištenje izbaci potrebu za kaznama ili nagradama jer se svi problemi mogu riješiti primjenom pozitivne discipline. (Aken, 2016.). Suprotno od pozitivne discipline je tzv. asertivna disciplina koja se temelji na poštivanju pravila i "korektivnim postupcima" koji dolaze na red ako u razredu dolazi do ne poštivanja pravila. Prema (Rijavec, Miljković 2010.) dugoročno se ipak više isplati pozitivna disciplina. To je zato što je ista poticajna, razvija osjećaj odgovornosti i suradnje i pomaže učenicima u daljnjem životu. U nastavku donosimo ponešto o uzrocima nediscipline u razredu te raspravu o tome kako ostvariti pozitivnu disciplinu u razredu.

Nedisciplina u razredu

Kada se nedisciplina u razredu pojavi, naprimjereno ponašanje najčešće je manifestacija nekog problema koji učenici ne mogu drukčije iskazati. Zadaća nastavnika je tada svojim metodama i postupcima razotkriti o čemu se radi i zašto je u razredu nastala ova vrsta nemira. I dok su povremene pojave nediscipline nezaobilazne, učitelji sami svojim stavom i ponašanjem mogu doprinjeti ili spriječiti nastajanje nediscipline. Tako npr. ukoliko učenici jasno na temelju učiteljeva stava mogu zaključiti što ih očekuje ako ne poštuju pravila ili ne izvršavaju svoje obveze, učiteljev stav direktno pridonosi disciplini u razredu. I dok su razlozi za nastajanje nediscipline mnogobrojni (dosada, druželjubivost učenika, nemogućnost izvršavanja aktivnosti, emotivni problemi...) krajnje pitanje uvijek je isto: Kako usaditi disciplinu učenicima? U svojem članku iz 2016. Rhalmi tvrdi da je usađivanje discipline zasnovano na uvođenju "razrednih pravila" koja je potrebno uvesti. Svi bi ih se trebali držati, trebala bi biti razumljiva. Za one učenike koji se tih pravila ne drže predviđaju se najprije usmene opomene, a zatim pozivanje roditelja u školu.

Ostvarivanje pozitivne discipline u razredu

Po radu iz 2010. (autori Rijavec, Miljković) ostvarivanje pozitivne discipline dolazi iz nastavnog prostora, odnosa s učenicima i uspostavljanja i poštivanja pravila i učitelja. Nastavni prostor podrazumjeva dobar raspored sjedenja u učionici, udaljenost od ploče osvjetljenje... Osobito važno je da učitelj može vidjeti sve učenike i da svi učenici mogu vidjeti učitelja. Učionica ne smije biti premala (svaki učenik mora imati dovoljno mjesta), no ne smije biti ni prevelika jer tada postaje nepregledna učitelju. Nadalje, važno je znati da idealnog rasporeda za sjedenje nema već je isti potrebno prilagođavati dobi učenika i onome što se radi na satu. Odnos učitelja i učenika također je bitan. Osim povremenog humora, važno je da se komunikacija između učenika i učitelja temelji na poštovanju i razumjevanju. Učitelj mora imati autoritet, no mora biti i spreman na suradnju s učenicima. Poštivanje pravila se nagrađuje, a

kršenje istih sankcionira. Tu ulogu učitelj ostvaruje zahvaljujući i pomoću svog autoriteta. S druge strane, za pozitivnu disciplinu bitna je i učiteljeva suradnja s učenicima. Tako učitelj, npr. može učenicima dati priliku da sami definiraju cilj nekog razrednog projekta ili radionice. Treća važna komponenta je poštovanje koje nastaje kada učenici prepoznaju da je učitelj stručan i da mu je stalo do njihovog napretka (Kyriacou 1997).

Razredna pravila i ponašanje učitelja još su jedan bitan aspekt provođenja pozitivne discipline. Pravila moraju biti jasna, precizna i potrebno je u osmišljavanje istih uključiti učenike jer se ona odnose na njih. Učenicima je potrebno objasniti potrebu za pravilima, a one mlađe učenike potrebno je podsjećati na postojanje istih jer su mnogi još uvijek u fazi socijaliziranja. Ponašanje učitelja pri tome igra važnu ulogu i kod starijih i kod mlađih učenika jer oni vrlo brzo prepoznaju kako se trebaju ponašati u razredu. Važan čimbenik ovdje je i učiteljeva empatija koja je po (Zrilić 2010.) osnova svakog obrazovno-odgojnog procesa.

Zaključak

Pozitivna disciplina u razredu ostvaruje se kombinacijom učiteljevih vještina komunikacije i održavanjem ravnoteže između autoriteta prema učenicima i autonomije koja im se povremeno daje. Ukoliko je ispravno provedena, pozitivna disciplina u razredu učenike izgrađuje prema tome da postanu odgovorne i samodisciplinirane osobe bez da se pri tome koristi sustav kazni i nagrada. Ostvarivanje pozitivne discipline danas je neobično bitno, budući da smo svjedoci porasta nediscipline u razredima i među učenicima. Razni problemi u ponašanju, učenju i uspjehu učenika mogu se izbjeći ili smanjiti ukoliko učitelj uspješno u razredu provodi pozitivnu disciplinu.

Izvor

Aken. K. (2016). Using positive discipline techniques in the classroom.
URL: <https://study.com/blog/using-positive-discipline-techniques-in-the-classroom.html>

16. Kyriacou C. (1997). Nastavna umijeća. Zagreb: Educa.

Rijavec M., Miljković D. (2010). Pozitivna disciplina u razredu. Zagreb: IEP-D2

Rhalmi M., (2016). Discipline and causes of indiscipline URL:
<https://www.myenglishpages.com/blog/discipline-and-causes-of-indiscipline/>

Zrilić S., (2010). Kvaliteta komunikacije i socijalni odnosi u razredu. Pedagogijska istraživanja, 7(2), 231 {242.

Stilovi vođenja učitelja i pozitivna disciplina u razredu, Ria Grujić, diplomski rad 2019.